

NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT KHI ÔN THI TỐT NGHIỆP THPT MÔN NGỮ VĂN

Kỳ thi tốt nghiệp sắp đến gần ngoài việc chuẩn bị tâm lý vững vàng, mỗi học sinh cần dành thời gian để ôn tập thật tốt các kiến thức. Với môn Ngữ văn, để ôn luyện một lượng kiến thức không phải là nhỏ đòi hỏi mỗi thí sinh phải có một phương pháp ôn tập hợp lý khoa học.

Làm thế nào để có thể đạt được điểm cao môn ngữ văn trong các kỳ thi tốt nghiệp và đại học cao đẳng là một câu hỏi được rất nhiều thí sinh trăn trở. Theo tôi các em cần làm tốt các vấn đề cơ bản sau:

I. CẦN CÓ KẾ HOẠCH ÔN TẬP MỘT CÁCH KHOA HỌC, CÓ TÍNH HỆ THỐNG.

- Đối với *nghị luận văn học* nên ôn theo giai đoạn, hoặc thể loại, hoặc đề tài.
- Còn đối với *nghị luận xã hội* nên ôn theo chủ đề sẽ hiệu quả hơn như: *lí tưởng, đạo đức, lối sống, học tập*, các hiện tượng xã hội gây chú ý ảnh hưởng tới lối sống của thế hệ trẻ hiện nay như: *lối sống vô cảm, văn hóa thần tượng ..*

II. NẮM ĐƯỢC BÍ QUYẾT “ĂN ĐIỂM” BÀI VĂN NGHỊ LUẬN

- Nếu muốn viết được bài văn đạt điểm cao, các em lưu ý yêu cầu đầu tiên là *phải viết đúng, viết đúng yêu cầu của đề; hệ thống luận điểm, luận cứ phải rõ ràng, mạch lạc được kết dính một cách tự nhiên, liền mạch, ý nọ gọi ý kia và tránh tình trạng bỏ sót ý hay lặp ý*. Muốn vậy, khi tiếp cận đề bài, các em lưu ý phải đọc thật kĩ, gạch chân những từ ngữ quan trọng để nhận diện đúng yêu cầu của đề.
- Để tránh hiện tượng làm bài theo ngẫu hứng, nghĩ đến đâu viết đến đó, thậm chí làm bài xong không biết mình viết gì. Các em nên lập dàn ý một cách sơ lược, hình thành hệ thống luận điểm cho khung bài viết của mình.
- Ngoài việc tổ chức luận điểm sáng rõ mạch lạc, còn cần có kết cấu sáng tạo, từ mở bài đến kết bài. Viết câu phải linh hoạt, từ ngữ phong phú, chữ viết sạch đẹp, không mắc lỗi cách dùng từ, đặt câu, dẫn chứng luôn để trong ngoặc kép...
- Biết kết hợp linh hoạt các phương pháp nghị luận giữa phân tích, chứng minh cụ thể với nhận xét, bình luận, đánh giá khái quát. Bởi nếu cứ sa đà vào phân tích dẫn chứng, mà không nâng lên được tầm khái quát, không đúc kết được thành các nhận định, bài văn sẽ nhạt nhẽo tẻ nhạt. Mặt khác, nếu cứ nêu nhận định, một cách chung chung mà không có căn cứ cụ thể, dẫn chứng sinh động thì bài văn sẽ thiếu sức thuyết phục, sáo rỗng.
- Đối với câu *nghị luận văn học* muốn bài văn đạt điểm cao người nghị luận còn cần phải biết *tìm đúng những chỗ hay, chỗ lạ, những chi tiết nghệ thuật đặc sắc* của tác phẩm và đi sâu giảng giải, phân tích, đánh giá, bàn luận để làm nổi bật được ý nghĩa khái quát của vấn đề.

III. NẮM CHẮC CẤU TRÚC ĐỀ THI.

Thông thường kết cấu một đề thi môn Ngữ văn có 3 phần.

II- PHẦN CHUNG (5 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm): Tái hiện kiến thức về giai đoạn văn học, tác giả, những chi tiết đặc sắc, có giá trị nghệ thuật cao thể hiện trong tác phẩm.

Câu 2 (3,0 điểm): Vận dụng kiến thức xã hội và đời sống để viết bài nghị luận xã hội ngắn (khoảng 400 từ)

- Nghị luận về một tư tưởng, đạo lí
- Nghị luận về một hiện tượng đời sống

II- PHẦN RIÊNG (5 điểm) (Thí sinh chỉ được làm một trong hai câu 3a, b hoặc 3b)

Câu 3a,b: (3,0 điểm): Vận dụng khả năng đọc - hiểu và kiến thức văn học để viết bài nghị luận văn học.

IV. NAM CHAC CONG THUC CAC DANG BAI VAN NGHI LUAN.

1. Kỹ năng làm bài với câu hỏi 2 điểm.

*** Câu hỏi về tác giả và sự nghiệp sáng tác thì làm theo các bước sau:**

- Tên tuổi, bút danh, năm sinh, năm mất.
- Quê quán.
- Gia đình.
- Những nét chính về cuộc đời.
- Kể tên 3 tác phẩm chính.
- Nêu nội dung và nghệ thuật các sáng tác của tác giả đó.

*** Câu hỏi về ý nghĩa nhan đề.**

- Giải thích nghĩa đen của nhan đề.
- Chỉ ra các nghĩa tượng trưng – tức là nghĩa bóng.

*** Câu hỏi về giá trị nội dung và nghệ thuật.**

- Giá trị nội dung: trước hết nêu nội dung nghĩa đen của văn bản tức là trả lời câu hỏi văn bản đó viết cái gì? Kể cái gì? Miêu tả cái gì?. Sau đó nêu các nghĩa bóng, nghĩa tượng trưng.
- Giá trị nghệ thuật: thì trả lời theo ba câu hỏi sau: Ngôn ngữ của văn bản như thế nào? Biện pháp tu từ nào được sử dụng? Cách xây dựng nhân vật, xây dựng tình huống, hình ảnh như thế nào?

*** Các câu hỏi về chi tiết nghệ thuật:**

- Nêu nghĩa đen của vấn đề đó- nghĩa này hiện trên câu chữ.
- Sau đó suy nghĩ tìm ra các nghĩa bóng, nghĩa tượng trưng.

2. Kỹ năng làm bài với câu hỏi 3 điểm.

- Đây là kiểu bài nghị luận xã hội đòi hỏi người viết phải có một vốn sống phong phú.
- Kiểu bài này là kiểu bài đòi hỏi chúng ta phải có kỹ năng viết ngắn, viết cô đọng, không lan man.
- Kiểu đề nghị luận xã hội thường có 3 dạng sau:

NGHỊ LUẬN VỀ MỘT HIỆN TƯỢNG ĐỜI SỐNG

MỞ BÀI	- Dẫn dắt, giới thiệu khái quát vấn đề nghị luận
THÂN BÀI	- Giải thích hiện tượng đời sống. - Nêu sơ lược thực trạng và những hậu quả của hiện tượng ảnh hưởng đến đời sống xã hội (thực tế vấn đề đang diễn ra như thế nào, có ảnh hưởng ra sao đối với đời sống, thái độ của xã hội đối với vấn đề. Chú ý liên hệ với thực tế địa phương để đưa ra những dẫn chứng sắc bén, thuyết phục từ đó làm nổi bật tính cấp thiết của vấn đề). - Phân tích nguyên nhân dẫn đến hiện tượng đời sống. (đưa ra các nguyên nhân nảy sinh vấn đề như từ chủ quan, từ khách quan, do tự nhiên, do con người.) - Đề xuất giải pháp để giải quyết hiện tượng đời sống (về phía cộng đồng xã hội, cá nhân, phương hướng giải quyết trước mắt, lâu dài)
KẾT BÀI	- Khái quát lại vấn đề nghị luận - Bày tỏ thái độ nhận thức và hành động của bản thân về hiện tượng đời sống đang đề cập.

NGHỊ LUẬN VỀ MỘT TƯ TƯỞNG ĐẠO LÝ

Bố cục	Các phương diện cần tìm hiểu
MỞ BÀI	- Dẫn dắt, giới thiệu khái quát vấn đề nghị luận - Trích dẫn nguyên văn ý kiến đó (nếu có).
THÂN BÀI	- Giải thích một cách ngắn gọn nội dung tư tưởng đạo lý (Bằng cách giải

	<p><i>thích các từ ngữ, các khái niệm..)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Phân tích, chứng minh các mặt đúng đắn, tích cực của tư tưởng đạo lí (<i>Dùng dẫn chứng từ cuộc sống và văn học để chứng minh</i>) - Bác bỏ những biểu hiện sai lệch có liên quan đến tư tưởng đạo lí (<i>Dùng dẫn chứng từ cuộc sống và văn học để chứng minh</i>) - Bình luận, đánh ý nghĩa tư tưởng đạo lí.
KẾT BÀI	- Khẳng định ý nghĩa và rút ra bài học nhận thức từ tư tưởng đạo lí đã nghị luận

NGHỊ LUẬN VỀ MỘT VẤN ĐỀ XÃ HỘI ĐẶT RA TRONG TÁC PHẨM VĂN HỌC.

Bố cục	Các phương diện cần tìm hiểu
MỞ BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Dẫn dắt, giới thiệu khái quát vấn đề nghị luận - Trích dẫn nguyên văn ý kiến (<i>nếu có</i>).
THÂN BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Giải thích một cách ngắn gọn vấn đề mà đề bài yêu cầu trong TPVH. - Phân tích, chứng minh các biểu hiện trong đời sống xã hội: (<i>Dùng dẫn chứng từ cuộc sống để chứng minh</i>) - Bác bỏ những biểu hiện sai lệch (<i>Dùng dẫn chứng để chứng minh</i>) - Bình luận, đánh ý (<i>ngợi ca, phê phán</i>)
KẾT BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Khái quát lại vấn đề nghị luận. - Rút ra bài học nhận thức cho bản thân từ vấn đề nghị luận.

3. Kỹ năng làm bài với câu hỏi dạng 5 điểm.

- Đây là kiểu bài nghị luận văn học đòi hỏi chúng ta phải có kỹ năng viết dài và muốn viết dài được chúng ta phải đọc tác phẩm nắm chắc các nội dung và nghệ thuật.
- Kiến thức phải vững vàng, kỹ năng dung từ đặt câu, kỹ năng viết đoạn văn....
- Dưới đây là bố cục một số kiểu bài nghị luận văn học:

NGHỊ LUẬN VỀ MỘT BÀI THƠ, ĐOẠN THƠ

Bố cục	Các phương diện cần tìm hiểu
MỞ BÀI	- Dẫn dắt, giới thiệu khái quát vấn đề nghị luận (<i>tác giả, tác phẩm và nêu rõ vị trí, ý khái quát bài thơ, đoạn thơ. - Nếu chỉ từ 4 đến 8 câu.</i>)
THÂN BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Lần lượt phân tích làm rõ nội dung tư tưởng, nghệ thuật của đoạn thơ, bài thơ thành từng luận cứ (<i>Các luận cứ phải liên kết chặt chẽ và được sắp xếp theo trình tự hợp lí: Khái quát - phân tích - tổng hợp.</i>) <ul style="list-style-type: none"> + Luận điểm 1 + Luận điểm 2 + Luận điểm 3 + Luận điểm n - Bình luận đánh giá trị nội dung và giá trị nghệ thuật của bài thơ - Lưu ý: Trong quá trình phân tích bài thơ, đoạn thơ cần phải trả lời được các câu hỏi sau: <ul style="list-style-type: none"> - Phân tích nội dung <ul style="list-style-type: none"> + <i>Tác phẩm thể hiện nội dung gì? Thông qua chi tiết hình ảnh nào?</i> + <i>Tâm tư, tình cảm của tác giả gửi gắm thông qua tác phẩm.</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - Phân tích nghệ thuật: + <i>Kết cấu tác phẩm, xây dựng nhân vật, miêu tả nội tâm, sử dụng từ ngữ...</i> + <i>Việc sử dụng các biện pháp tu từ, chi tiết độc đáo...</i> (Có thể phân tích đan xen giữa nội dung và nghệ thuật)
KẾT BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Khái quát giá trị, ý nghĩa của đoạn thơ, bài thơ. - Đánh giá vai trò và ý nghĩa đoạn thơ, bài thơ trong việc thể hiện nội dung tư tưởng và phong cách nghệ thuật của nhà thơ.

NGHỊ LUẬN VỀ NHÂN VẬT

Bố cục	Các phương diện cần tìm hiểu
MỞ BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Dẫn dắt, giới thiệu khái quát vấn đề nghị luận (<i>tác giả, tác phẩm, vị trí và đặc điểm nổi bật của nhân vật</i>).
THÂN BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Tóm tắt hoàn cảnh, số phận nhân vật - Phân tích các biểu hiện tính cách, phẩm chất nhân vật: (<i>Tùy vào từng nhân vật trong từng tác phẩm mà phân tích theo các nội dung sau</i>) + Cuộc đời, số phận, + Ngoại hình, tính cách, + Suy nghĩ, hành động, + Diễn biến tâm trạng (<i>Chú ý các sự kiện chính, các biến cố quan trọng của nhân vật...</i>). - Đánh giá về nhân vật đối với tác phẩm.
KẾT BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận xét đánh giá vị trí của nhân vật đối với sự thành công của tác phẩm, tác giả và nền văn học dân tộc. - Cảm nhận của bản thân về nhân vật đó

NGHỊ LUẬN VỀ GIÁ TRỊ NHÂN ĐẠO

Bố cục	Các phương diện cần tìm hiểu
MỞ BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Dẫn dắt, giới thiệu khái quát vấn đề nghị luận - Trích dẫn nguyên văn ý kiến đó. (<i>nếu có</i>)
THÂN BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Giải thích khái niệm : giá trị nhân đạo là gì? - Phân tích và chứng minh các biểu hiện của giá trị nhân đạo thể hiện trong tác phẩm: (<i>Triển khai từng nội dung của giá trị, mỗi giá trị tương đương với một luận điểm- một đoạn văn.</i>) + Cảm thông, chia sẻ đối với những số phận bất hạnh và bênh vực quyền sống cho con người . + Phê phán, tố cáo những thế lực đã chà đạp lên quyền sống của con người. + Trân trọng ca ngợi khát vọng tự do, hạnh phúc và những phẩm chất tốt đẹp của con người . + Đồng thời, mở ra cho họ con đường sống, con đường đi đến tương lai;... - Bình luận đánh giá về giá trị nhân đạo.
KẾT BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Đánh giá ý nghĩa của vấn đề đối với sự thành công của tác phẩm và những đóng

	<p><i>góp của tác giả đối với nền văn học.</i></p> <p>- Cảm nhận của bản thân về vấn đề đó.</p>
--	---

NGHỊ LUẬN VỀ GIÁ TRỊ HIỆN THỰC

<i>Bố cục</i>	<i>Các phương diện cần tìm hiểu</i>
MỞ BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Dẫn dắt, giới thiệu khái quát vấn đề nghị luận - Trích dẫn nguyên văn ý kiến đó. (<i>nếu có</i>)
THÂN BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Phân tích các biểu hiện của giá trị hiện thực: + Phản ánh đời sống xã hội lịch sử trung thực. + Khắc họa đời sống, nội tâm trung thực con người. + Giá trị hiện thực có sức mạnh tố cáo (hay ngợi ca) xã hội, chế độ. - Đánh giá về giá trị hiện thực.
KẾT BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Đánh giá về ý nghĩa vấn đề đối với sự thành công của tác phẩm. - Cảm nhận của bản thân về vấn đề đó.

NGHỊ LUẬN VỀ TÌNH HUỐNG TRUYỆN

<i>Bố cục</i>	<i>Các phương diện cần tìm hiểu</i>
MỞ BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Dẫn dắt, giới thiệu khái quát vấn đề nghị luận - Trích dẫn nguyên văn ý kiến đó. (<i>nếu có</i>)
THÂN BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Giải thích khái niệm : tình huống là gì? - Phân tích các phương diện cụ thể và nêu ý nghĩa của từng tình huống . Tình huống 1 Tình huống 2... - Bình luận về ý nghĩa của tình huống.
KẾT BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Đánh giá về ý nghĩa của tình huống đối với sự thành công của tác phẩm. - Cảm nhận của bản thân về vấn đề đó.

NGHỊ LUẬN VỀ MỘT Ý KIẾN BÀN VỀ VĂN HỌC

<i>Bố cục</i>	<i>Các phương diện cần tìm hiểu</i>
MỞ BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Dẫn dắt, giới thiệu khái quát vấn đề nghị luận - Trích dẫn nguyên văn ý kiến đó.
THÂN BÀI	<ul style="list-style-type: none"> - Giải thích khái niệm ý kiến, nhận định - Phân tích, chứng minh ý kiến + Luận cứ 1 + Luận cứ 2 + Luận cứ 3 + Luận cứ n - Bình luận, đánh giá.

KẾT BÀI	-Khái quát lại vấn đề nghị luận -Khẳng định tính đúng đắn của ý kiến, liên hệ bản thân.

Bà Rịa, ngày 15/4/2013

TTCM

Nguyễn Thị Tân